

۲۰۱۵/۰۴/۲۷

نبيل عزيزي

افغانستان بر سر دو راهی انتخاب ایران و عربستان

منبع: روزنامه گاردین

عده ای از روزنامه نگاران با تجربه به این نظرند که رهبری جدید افغانستان، در عین زمان که روابط نیک با عربستان سعودی را دنبال می کند، روابط ستراتیژیک خود با جمهوری اسلامی ایران را نیز حفظ کند.

رئیس جمهور اشرف غنی با حمایت از عملیات نظامی عربستان سعودی بر ضد گروه شورشی حوثی، که توسط ایران حمایت می شود، ریسک بزرگی کرده است. این تصمیم، عملاً افغانستان را در جنگ نیابتی شیعه و سنی در یمن وارد کرده است. با وجود این، در صورتی که افغانستان برای برقراری توازن در روابطش، بین عربستان و ایران کوتاهی کند، احتمال خطر دو قطبی شدن مردم این کشور به شکل قوی وجود دارد.

از سوی دیگر این موضوع زمینه مداخلات کشورهای منطقه را نیز مهیا می سازد. اما در صورتی که افغانستان سیاست گذاری های درست خارجی اش روابط و نقش دو جانبه را که در گذشته از آن استفاده کرده است به کار گیرد، بر علاوه این که می تواند ثبات خودش را حفظ کند، حتی امکان ثبات در کشور های منطقه نیز وجود دارد.

همزمان با روی کار آمدن حکومت جدید به رهبری رئیس جمهور اشرف غنی، روابط افغانستان و عربستان سعودی بهبود پیدا کرده است. رئیس جمهور افغانستان در ۱۹ ماه اپریل به ایران سفر کرد. این سفر بیانگر آن است که افغانستان در صدد روابط نیک با همسایه غربی اش نیز می باشد. در این سفر رئیس جمهور اشرف غنی و همای ایرانی اش، حسن روحانی، اعلان کردند که همکاری کشورهای شان را در بخش های تجارت، تکنالوژی و فرهنگ افزایش خواهند داد. بر علاوه، دو کشور بر سر تبادل اطلاعات امنیتی و مبارزه مشترک با تروریسم نیز توافق کردند.

برقراری توازن بین قدرت های بزرگ رقیب، برای افغانستان موضوع تازه ای نیست. این کشور در قرن ۱۹ میدان شطرنج بین برتانیه و امپراتوری روسیه بود. هم چنان افغانستان در جریان جنگ سرد بین ایالات متحده آمریکا و روسیه قرار داشت. اخیراً این کشور به میدان رقابت بین هند و پاکستان بدل گردیده. بر علاوه افغانستان در میان اختلافات ایران و آمریکا نیز قرار داشته است. از آن جایی که افغانستان تلاش دارد تا از ده ها جنگ داخلی خودش را نجات دهد، رقابت ریاض و تهران می تواند خطرات بزرگی را برای افغانستان به وجود آورد. حتی اگر جنگ جاری نیابتی ایران و عربستان، در درون سرحدات یمن باقی بماند، تأثیرات و چلنج های فرقه ای آن می تواند به افغانستان سرایت کند. کشوری که ایران و عربستان، تأثیرات گسترده ای به آن دارند. این تأثیرات بالای رهبران مخالف قبیله ای و مذهبی افغانستان قابل دید است.

برای بخش زیاد مردم افغانستان، تصویر مثبت از کشور عربستان وجود دارد. به دلیل این که مردم افغانستان، این کشور را که در آن مکان های مقدسی چون مکه و مدینه قرار دارد به چشم احترام می نگرند. هم چنان عربستان سعودی مجاهدین را در زمان جنگ بر ضد اتحاد جماهیر شوروی کمک کرده است. اما، عربستان سعودی در میان سه کشوری قرار داشت که رژیم طالبان را به رسمیت شناخته بود. ریاض روی گروه های مخالف دولت افغانستان چون گروه دهشت افکن طالبان، حزب اسلامی به رهبری گلبدین حکمتیار تأثیر زیادی دارد. این کشور می تواند در جهت برقرار سازی صلح و ثبات در افغانستان نقش مؤثری بازی کرده و پای این گروه ها را بر سر میز مذاکره با دولت افغانستان بکشانند.

اداره رئیس جمهور اشرف غنی، امیدواری زیادی برای برقرار ساختن صلح به همکاری عربستان سعودی دارد. از وقتی که در ماه سپتامبر، آقای اشرف غنی مسؤلیت را به دست گرفته است تا کنون دو بار به عربستان سعودی سفر

د پاپو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاډونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پاډوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

کرده است. رئیس جمهور افغانستان از کشور شاهی عربستان سعودی خواسته است که از تأثیرش استفاده کرده و به همکاری کشور پاکستان از گفت و گو های صلح کابل - اسلام آباد برای صلح با گروه های شورشی استفاده کند.

حمایت تلویحی کابل از جنگ نظامی عربستان، دقیقاً یک هفته بعد از جنگ عربستان سعودی و ائتلاف عربی مبارزه بر ضد حوثی های یمن را شروع کردند، نمی تواند خبر خوشحال کننده باشد. رئیس جمهور اشرف غنی آرزومند است که با حمایتش از عربستان، کمک های دو جانبه کشور شاهی را در پروسه جاری صلح با طالبان به دست آورد.

مانند عربستان سعودی، کشور همسایه افغانستان، ایران نیز از دهه ها جنگ و بدبختی در افغانستان برای دست اندازی های محلی، سیاسی و رهبری نظامی در منطقه استفاده کرده است. این کشور تأثیر چشم گیری در میان شیعیان افغانستان دارد؛ جمعیتی که ۲۰ در صد نفوس افغانستان را تشکیل می دهد. افغانستان هم چنان ۹۰۰ کیلومتر مرز مشترک با ایران دارد. این مرز، برای تجارت و راه های مواصلاتی کلیدی می باشد. مهم تر از همه، تهران می تواند از تأثیرش بالای سه میلیون مهاجر افغان که در این کشور زندگی می کنند استفاده کند. ایران، از این موضوع برای فشار وارد کردن بر کابل استفاده کرده و با اخراج کردن آن ها افغانستان را نیز می تواند بی ثبات بسازد. علی الرغم حضور ده ها هزار سرباز ناتو در افغانستان، روابط کابل - تهران در طول ۱۳ سال گذشته به شکل عادی جریان داشت. ریاست دفتر رئیس جمهور سابق حامد کرزی، بسته های پول را از اداره سیا و تهران دریافت می کرد. حتی در یک دوره زمانی، حکومت کابل به عنوان قدرت برقرار کننده توازن بین واشنگتن و تهران محسوب می گردید. موضوعی که می تواند سبب مدارای تهران شود، تشخیص واقعیت های منطقه ای است. یک افغانستان بی ثبات باعث می شود تا دشمنان ایران از این فرصت استفاده کنند و در امتداد مرز مشترک هر دو کشور نا امنی ها را به وجود آورد. برای تهران، قاچاق مواد مخدر، و دولت اسلامی داعش و توسعه آن به آسیای مرکزی موضوعی است که می تواند سبب همکاری با افغانستان در امتداد مرز مشترک این دو کشور گردد. عربستان سعودی هم چنان می تواند از عناصر موجود در داخل افغانستان برای کشاندن جنگ به ایران استفاده کند. عین روش را که شورشیان حوثی تهدید کرده اند، جنگ را به داخل عربستان خواهند کشاند.

تعدادی از مفسرین هشدار داده اند که شاید ریاض بالای کابل فشار وارد کند، که یک گروه کوچک از سربازانش را برای جنگ زمینی در منطقه مورد نظر توسط ائتلاف عربی به رهبری عربستان بفرستد. سناریویی که می تواند افغانستان را به یک نوع جنگ جدید در داخل این کشور و در منطقه بکشاند. هر نوع شورش و موج های بزرگ دهشت افگنی که در داخل افغانستان، توسط کشور های منطقه حمایت می شود، می تواند برای هزاران نیروی امریکایی موجود در افغانستان خطرناک باشد.

ایالات متحده امریکا، که معلومات امنیتی و حمایت های لوژستیکی را برای ائتلاف جاری به رهبری عربستان سعودی در حملات هوایی یمن مهیا می سازد، بالای ریاض تأثیر زیاد دارد. امریکا می تواند ریاض را وادار کند تا از شامل شدن افغانستان در هر گونه ائتلاف نظامی جلوگیری کند.

سر انجام، در صورت افزایش رقابت بین عربستان سعودی و ایران، و فشار روی کشور های مسلمان برای شرکت در این رقابت، ضرور است که افغانستان در عین زمان که روابطش را با عربستان سعودی حفظ می کند؛ در عین زمان روابط ستراتیژیکش را با ایران نیز ادامه دهد. ممکن است انتخاب این گونه ستراتیژی، چلنج هایی را فرا راه رهران کابل قرار دهد، اما این تنها راه صلح آمیزی است که می تواند مانع غرق شدن افغانستان در بازی بزرگ ایران و عربستان گردد.

پایان

د پانوی شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ